

підвищення кваліфікації кураторів академічних груп (п'ять днів по 2 години) «Культура здоров'я», в яких приймали участь також викладачі інших вузів і навіть шкіл міста.

За запрошенням інших вищих навчальних закладів м. Дніпропетровська фахівцями Центру проводяться лекції для кураторів і студентів цих вузів. Деякі заходи та акції проводяться сумісно з іншими вузами міста та громадськими організаціями.

Фахівці Центру постійно ведуть пошук шляхів ефективних методів роботи зі студентами. Випробують нетрадиційні для Вузів підходи. Наприклад, значний інтерес у студентів викликає виставка плакатів у фойє університету, де на стендах розміщено цікаві пізнавальні матеріали на теми здорового способу життя. Теми виставки періодично змінюються – тютюнопаління, материнство, наслідки абортів й інше. Також добре спрацьовує відеотека, що розміщена у бібліотеці університету і містить десятки відеофільмів, які сприяють засвоєнню цінностей здорового способу життя. Відеотека має широкий вибір загальноосвітніх, науково-документальних, художніх фільмів, що підвищують культурний, моральний рівень та формують відповідальну громадську позицію особистості.

За час роботи Центру для обговорення насущних питань, пошуку нових ідей та рішень проведено низку конференцій, круглих столів сумісно з облдержадміністрацією та іншими організаціями. Також проведено дві міжнародні конференції «Здоровий спосіб життя: проблеми, досвід», у яких прийняло участь багато фахівців.

Але найбільшим надбанням, на наш погляд, є впровадження в навчальний процес дисципліни «Культура здоров'я» в циклі гуманітарних та соціально-економічних дисциплін вільного вибору студента. Підготовлено та затверджено програму дисципліни на два кредити (72 години на засвоєння), методичний супровід, конспект лекцій, мультимедійне супроводження (більше 120 слайдів), анкети, десятки різних фільмів на дисках. Перший рік ми викладаємо цю дисципліну. Вибрали її в 2011-2012 навчальному році 210 студентів.

Враховуючи досвід, набутий за сім років праці, успішну апробацію творчих наробок та деякі позитивні результати діяльності, маємо надію для вирішення проблем морального та фізичного здоров'я студентства.

Ю.М. Пазиніч, Ю.О. Шабанова
(*Національний гірничий університет*)

ПІДГОТОВКА ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ В ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Постановка проблеми. В умовах достатньо бурхливого розвитку сучасного суспільства все більшої актуальності набуває необхідність зменшення розриву між новими умовами життя та сучасною системою знань, що в свою чергу обумовлює необхідність вдосконалення процесу отримання

оновлених якісних знань. Якість підготовки фахівців залежить від професійного рівня викладацького складу. Проте в технічних університетах актуальним залишається проблема недостатнього рівня професійної педагогічної освіти.

Цілі публікації – обґрунтування доцільності новітніх форм підготовки викладачів ВНЗ до педагогічної діяльності, а також підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Основна частина. Систематичне проходження підвищення кваліфікації (щонайменш кожні 5 років) відповідає загальноєвропейському принципу «освіта протягом життя». Процес підвищення кваліфікації не має бути формальним, а передбачає поглиблене вивчення дидактики, психології, риторики, іноземної мови, опанування новітніх комп'ютерних та комунікативних технологій. Підвищення кваліфікації вважається здійсненим за умов практичного модулю відвідування та проведення аудиторних занять, який повинен займати 50% перепідготовки, після чого виступає доцільним надання відповідного сертифікату.

Вивчаючи досвід європейських технічних університетів та Міжнародних товариств з педагогіки, таких як IGIP (Internationale Gesellschaft Ingenieurpädagogik), SEFI (Societe Europeenne pour la Formation des Ingenieurs), COPEC (Science and Education Research Council), було виявлено ефективні форми підготовки педагогічних кадрів для технічних університетів, що представлено в системі навчання за реєстром Міжнародного товариства інженерної педагогіки, який здійснюється Центрами, що акредитовані в багатьох країнах світу[1]. Цей досвід впроваджено і в НГУ, де в якості підвищення кваліфікації виступає навчання в Центрі інженерної педагогіки, що був створений при кафедрі філософії в 2009 році та отримав визнання Міжнародного товариства інженерної педагогіки. Центр пройшов акредитацію та отримав диплом IGIP (UA-002) та акредитаційне свідоцтво з правом проведення курсів для викладачів інженерних спеціальностей вищих навчальних закладів. Мета курсів - формування професійних, педагогічних та соціально-гуманітарних компетенцій викладачів вищої школи відповідно до сучасних вимог європейської вищої освіти.

Програма навчання на курсах Центру інженерної педагогіки дає всебічну педагогічну та соціальну підготовку викладачів завдяки впровадженню таких дисциплін як «Інженерна педагогіка (теоретичний та практичний модуль)», «Лабораторна дидактика», «Психологія і соціологія», «Етика», «Інтеркультурні компетенції», «Риторика і комунікативні компетенції», «Створення наукових текстів», «Робота з проектами», «Інформаційні та комп'ютерні технології в освіті», «Іноземна мова в контексті науково-педагогічної діяльності», «Правові питання міжнародної освітньої діяльності».

Після навчання протягом 3 місяців слухачі отримують Міжнародний сертифікат «Міжнародний інженер-викладач», що зараховується в якості підвищення кваліфікації та дає право викладати у закордонних технічних університетах.

Навчальні підходи та принципи ґрунтуються на компетенції інженерної педагогіки, що прийняті Моніторинговим комітетом IGIP. Серед таких традиційних освітянських компетенцій як технічна, організаційна, професійно-дидактична, особлива увага приділяється формуванню соціальних,

психологічних, нормативно-етичних, комунікативних та самоevolюційних компетенцій. Треба відзначити, що в межах загальної підготовки магістрів, особливо технічних спеціальностей, подібним компетенціям приділяється мінімальне значення, враховуючи науково-дослідну та вузько професійну спрямованість навчання в магістратурі.

Оптимізацією підготовки педагогічних кадрів для вітчизняних вищих навчальних закладів виступає навчання в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». Так, в Національному гірничому університеті у 2005 році була акредитована магістратура за цією спеціальністю з метою надання педагогічної освіти бакалаврам та спеціалістам всіх напрямків підготовки. Магістратура ПВШ сприяє підвищенню рівня професійної підготовки фахівців різних галузей через розширення тьюторної¹ функції викладача ВНЗ, що відповідає вимогам сучасного викладача.

В межах підготовки магістрів ПВШ в НГУ на основі таких дисциплін як «Психологія вищої школи», «Педагогічна етика», «Філософські основи наукового пізнання», «Соціальна психологія», «Риторика» та інші, формуються такі якості майбутнього викладача як: категоріальне бачення світу та вміння переносити абстрактно-сутнісне мислення на педагогічні процеси, творче мислення як здібність до генерації нових ідей, соціальна та міжкультурна толерантність, індивідуально-відповідальне формування цінностей особистого життя, психологічна гнучкість, здібність до етичної експертизи як наукових проектів, так і суб'єкт-суб'єктних відносин у навчальному процесі [2].

За період з 2005 року в НГУ було захищено понад 140 дипломних робіт на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю «Педагогіка вищої школи», що вирішують наступні проблеми сучасної педагогіки:

- Аналіз системи вищої освіти за кордоном;
- Впровадження в системі вищої освіти України європейських стандартів;
- Правовий аналіз реформування вищої освіти України;
- Удосконалення організації підготовки напрямів та спеціальностей до процедур ліцензування та акредитації;
- Формування організаційно-педагогічних вимог до діяльності структурного підрозділу ВНЗ;
- Обґрунтування параметрів навчальних планів та нормативів кадрового забезпечення навчального процесу;
- Обґрунтування алгоритму розробки навчальних планів підготовки фахівців за денною, заочною, вечірньою та екстернатною формами навчання;
- Формування інтегрованих навчальних планів технікум – ВНЗ;
- Оптимізація методики викладання для студентів технічних напрямів вищих навчальних закладів;
- Формування навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни;
- Обґрунтування форми та змісту програми та засобів діагностики дисципліни;

¹ **Тьютор** — (англ. - *tutor*) особлива педагогічна позиція, що забезпечує розробку індивідуальних освітянських програм та супроводжує процес індивідуального навчання в ВНЗ та системах безперервної освіти.

- Вдосконалення методики самостійної роботи студентів у вищих навчальних закладах;
- Використання інноваційних педагогічних технологій навчання у вищій школі;
- Оптимізація психологічних та організаційних умов адаптації студентів;
- Вдосконалення викладання дисциплін гуманітарного циклу у вищих технічних закладах;
- Формування соціальних компетенцій викладача вищої школи;
- Психолого-педагогічні засоби подолання проблем адаптації студентів – першокурсників;
- Адаптація викладача-початківця вищих навчальних закладів до педагогічної діяльності;
- Формування моделі подолання педагогічних конфліктів у вищій школі;
- Розвиток педагогічних здібностей у викладачів вищої школи (діагностика и кореляція);
- Формування шляхів подолання труднощів на навчальних заняттях в умовах негативно налаштованої аудиторії та інші.

Випускники магістратури «Педагогіка вищої школи» отримують дипломи державного зразка і кваліфікацію «викладач університетів та вищих навчальних закладів».

Висновки. Таким чином, для вирішення задачі підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів у міжакредитаційний період, керуючись принципами підвищення якості освіти та створення системи безперервної освіти, вважаємо за доцільне поширити практику підготовки в магістратурі «Педагогіка вищої школи» та в Центрі інженерної педагогіки НГУ серед викладачів ВНЗ Дніпропетровського регіону.

Бібліографічні посилання:

1. Шабанова, Ю.О. Перспективи вітчизняної інженерної педагогіки (в контексті європейських тенденцій розвитку вищої технічної освіти) / Ю.О. Шабанова // Науковий вісник НГУ. – 2009. № 2. – С.3-7.

2. Шабанова, Ю.О., Пазиніч, Ю.М. Магістратура за спеціальністю ПВШ як актуальна можливість підготовки кадрів для впровадження принципів Болонського процесу в університетах України / Ю.О. Шабанова, Ю.М.Пазиніч // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Теоретичний та науково-методичний часопис. Додаток 3. Том 3. – К., 2006. - С.299-302.

Г.Г. Півняк, В.О. Салов
(*Національний гірничий університет*)

АНАЛІЗ ЗАКОНОПРОЕКТУ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» (нова редакція)

1. Зміни в законопроекті про вищу освіту хвилюють усіх суб'єктів вищої освіти. Інколи в різних формах виникало обурення студентів і викладачів стосовно питань, що вже враховані. Тут важливим було оприлюднення